

SUSCRIPCIÓ  
Barcelona. Una pesseta al mes  
Espanya... 450 pessetes al trimestre  
Extranjer. 9'00 l. l.  
Pagant per avui, una pesseta de rebuelt

# EL POBLE: CATALA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ  
CARRER DE SANT PAU, 4, PRINCIPAL  
IMPRESSA  
CARRER DE FORTI, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100  
REDACCIÓ, 723 - IMPRESSA, 2,230

ANY X.-NUM. 2,976

BARCELONA, DIMECRES 7 DE MAIG DE 1913

UN NÚMERO, 5 CEN TIMS

## EL SIGLO

GRANS MAGATZEMS

### DARRERS DIES

DE LA

#### Exposició i venda

DE

## Trajos i Confeccions

per a senyora, senyor i nens

### Llanes -- Sedes -- Drills Gasses, Flors, Genres de punt, etc.

Preus excepcionals en articles per a

#### Primera Comunió

**Important:** Queda oberta al servei públic la  
Oficina de Telègrafs  
installada en el saló de lectura  
(SEGON PIS)

## De la República a la monarquia

Una informació que's confirma. - Els  
reformistes en ridícol

Fa pocs dies publicàvem una intervenció imaginària amb don Melquíades Álvarez, dient una pila de veritats que han fet una gran sensació en el petit camp reformista. Han fet sensació, perquè davant d'elles hi ha una sèrie de símptomes i d'actituds que diuen més clar que les nostres mateixes paraules l'intent de don Melquíades, que no espera per a fer l'evolució cap a la monarquia més que una ocasió propícia, passats ja o a punt de passar els dos anys de plaig que donà l'il·lustre tribú per a fer-se la revolució, que no s'ha fet, i implantar la República.

Aquesta sensació que ha produït la sempre sospitada i ara massa clara tendència de don Melquíades a agafar el Poder, s'ha traduït en recels, menaces i anuncis d'excisions, entre's seus creients barcelonins. Per a parlar el català a la dissolució que això significava, se'n cregué del cas pendre una resolució transcendental. Un dels més significats puntals del nou i ja arrotinat partit aniria a la Cort a interrogar al gran orador. No sabem del cert qui fou aquest missatger; però ens pensem no equivocarnos nomenant al senyor Miró.

No podia ésser ningú més. Perquè en Zulusta (Josep), no està per a demanar actituds d'extrema intransigència republicana a ningú. I's demés, qui havia d'ésser? Si cap sabia per on posar-se.

La resposta del senyor Álvarez, per al qui sàpigui llegir entre ratlles, dona la raó a la nostra informació. No som nosaltres qui ho diem, sinó un diari, «El Noticiero Universal», que acostuma a estar ben informat i no pot posar passió en aquestes qüestions. Deixem que ell mateix ho expliqui:

«Informes de buen origen—diu—nos permiten suponer que el jefe de los reformistas dijo al delegado de Barcelona que se atena en un todo a lo manifestado en el discurso del 11 de febrero último: esto es, que antes de adoptar determinación política alguna consultaría a sus amigos y que haría lo que éstos le aconsejaran, pues la evolución de 30 o 30 personas a nadie perjudica ni desprestigia más que a los que la efectúan.

Tal contestación no ha sido muy del agrado de muchos de los reformistas barceloneses, pues entienden éstos que el que el señor Álvarez se decida a ingresar en los partidos monárquicos no depende de sus mayores o menores simpatías por el régimen, sino de que fuera mayor o menor el número de los que pudieran seguirle.

Quant en casos com aquest se donen respostes de tal manera ambigües, no cal que's parli clar, per que's veu massa lo que's vol dir.

La resposta de l'eminent «divo», com diu aquell diari, ha augmentat encara'l malestar entre's reformistes. Especialment els que tenen que veure amb «La Publicidad», que son els que manen el partit, criden com a esperitats davant la suposició de que don Melquíades els pot befar de tal manera, per que, malgrat les moltes evolucions del diari camaleònic, fóra difícil explicar aquesta; i no seguir al que, que fóra lo que s'imposaria, els crearia també una situació poc airosa. Per què don anirien? Amb nosaltres no hi tornarien pas, segurament; amb els lerrouxistes, molts no hi seguirien, i fóra d'això ells no tenen força mental ni numérica per a fer un partit.

Passa, doncs, el joventíssim partit melquíadista per una fonda crisi. Demà tindrà lloc una reunió de la Junta Municipal, després de la qual veurem cap on s'orientarà aquesta crisi greu i un xic ridícula, diu sigui sense ganes de molestar. S'assegura que molts volen que's reunís una Assembla del partit, per a tractar aquesta qüestió i no permetre que en una poc nombrosa Junta s'arregli un «pastel».

Aquesta és la situació lamentable de la dreta reformista; a punt d'ésser abandonats pel partit suprem en el punt en que tot just començaven a anar pel món.

El diari que's suggereix tot això, afegeix lo següent que no's ve de nou:

«Desde luego puede asegurarse que si la anunciada evolución llegara a ser un hecho, la masa del partido reformista barcelonés no le seguiría, aun cuando simpatizaran con la actitud de don Melquíades el jefe provincial señor Miró y algunos otros prohombres del partido.

Un excoñeja del partido con quien esta tuvo el gusto de hablar sobre esta cuestión, nos dijo:

«Podrá don Melquíades hacer lo que mejor le parezca, pero que cuente con que nosotros iremos antes a la Casa del Pueblo que a la monarquía».

La darrera part ens aclara la qüestió. Molts anirien amb els lerrouxistes, entre's quals hi han tingut sempre'l cor i'l pensament. I alguns, sobre tot regidors, en realitat no han deixat de ser-ho mai.

nament, que veiem tranquil·lament com se està elaborant en les ombres de totes les ambicions el més desenfrenat caciquisme, en nom de la patria.

Sembla una sortida de tot aquestes declaracions, pensareu! Efectivament, efectivament!

Els catalans ens tornem mansos, mansos com anyells, i l'actual calma ens és tant grata, que maleïrem an aquell que,

gosa, la trencar. Això, això és lo que li convé a Catalunya. Molta calma, molt callar, encara que s'embraceixi i anuli la voluntat del poble. Un dia potser hauran de dir que tots havem mort a Meco, com quan se jugaren les colònies a París, i el que ho digui tindrà raó. Uns hi hauran contribuït amb la seva política amparadora de totes les baixes concupiscències, altres hi hauran sigut còmplices amb els seus silencis.

Tant que havem blasonat de nobles i coratjosos, i amb franquesa es pot dir que no havem fet res, per a ser-ho ni per a semblar-ho. Sempre ens han espantat les conseqüències, i ben al revés dels altres pobles que lluiten per la seva personalitat, no hem tingut més energies que les calculades per a no passar els límits d'una conveniència, tantament maquiavèlica.

Igual estem que estàvem. Més ben dit, estem pitjor que no estàvem fa deu anys. Allavors el poble creia; allavors es creia en els homes; allavors no havia vingut la revolució de la Solidaritat, feta malbé, destruïda per afany de domini partidista dels homes de la dreta, per a acontentar i fer el joc a l'home més funest per a Catalunya, a don Antoni Maura; allavors encara no coneixíem aquesta escola de les habilitats, de l'unió, de desvergonyidament amb totes les desferres del caciquisme, de construir tant i no haver construït res en deu anys; allavors el poble confiava i esperava. Avui no espera més que desengany rer desengany, fins al dia que acabi per indignar-se i agafant el fuet començarà a marcar la cara dels que l'han conduït a tal estat de coses.

Calma! Costa molt d'arribar a port!

An aquest pas el port de Catalunya el trobarem en la Llacuna Estigia! Hem après massa de vincles les espines demanant almoïna, i de fer combinacions i plans i números; hem oblidat massa amb la gent que tractàvem, o bé hem deixat massa al predomini dels avissos la direcció de la cosa pública. I ara en toquem els resultats.

Se'ns han fet promeses, que no's veu el dia que seran complertes. Els poders públics es burlen per mil·lèsima vegada durant aquests deu anys, de nosaltres. Serà un insincer el que digui creure de veritat en certes paraules.

En aquests moments el quefe de l'Estat va a París; darrera d'ell va el quefe del Govern i darrera dels dos tota la representació política d'Espanya. Si el viatge no té conseqüències desagradables veurem lo que passarà. Manca aprovar els pressupostos; manca aprovar un sens fi de coses que faran ajornar sinó enterrar els projectes que puguin afavorir a Catalunya. I una vegada més callarem, una vegada més se'ns demanarà que tinguem calma.

Aquesta calma ja's fa emutjosa; aviat semblarà la calma dels sepulcres. Per un projecte o per una sèrie de projectes que no resolien més que una infinitesimal part de les nostres ansies nacionalistes, fa prou i massa temps que callem i renim calma, contemplant, estoics, com l'esperit públic es mor a les nostres mans.

Calma, catalans, però no tanta que aquesta sembli la renúncia de les nostres dignitats més preuades; calma, però si estimem a la patria començem a fixar-nos per quins camins us menen els mals pastors.

LUDOVIC ABELLERA

## Banquet an en Gabriel Alomar

Tindrà lloc en els salons de la  
Maison Dorée, dissabte, dia 10,  
a les nou de la vetlla

Es venen tikets, al preu de DEU PESSETES  
en les llibreries d'Antoni López, Verdager,  
L'Avenç, en l'Ateneu Barcelonès, en la Maison  
Dorée i en la Redacció d'EL POBLE CATALA

## DE POLÍTICA

## NOTES I COMENTARIS

### En Josep Mestres Miquel

En Josep Mestres ha sigut elegit president de la Diputació provincial de Tarragona.

Aquesta elecció ens ompla d'orgull. Políticament, el fet d'ocupar la presidència de la Diputació tarragonina un home del prestigi i de la mentalitat del nostre estimat correligionari, té una forta i honrosa significació. Els cànecs, els corifeus de Mariano i tota la patuleia centralista se'n jurgarà el tot per tot a fi de dominar el cos provincial calçant-se la presidència. La lluita ha sigut veement i per això la victòria és més preuada.

En Josep Mestres és un home d'arrelades conviccions nacionalistes i republicanes. El seu apostolat, la seva devoció democràtica s'ha revelat sempre amb l'eficàcia i l'humor de l'exemple. Doctrinari home de realitat, tota la seva actuació idealista ha anat seguida d'una estela brillant de bones obres. A l'acció associativa rural ha dedicat en Josep Mestres lo millor del seu talent i de la seva activitat. La seva popularitat tant gran com recordada, és filla de les seves altes qualitats de caràcter sincerament democràtic i lleal als seus amics i a la política del seu partit.

Amb ciutadans de l'exemplaritat de Josep Mestres, avancen les causes populars i les corporacions públiques s'omplen de prestigi. Nosaltres ens alegrem cordialment de la seva elecció de president de la Diputació provincial de Tarragona, esperant molt i profitós de les seves recomanables dots de polític auster i home de realitat. En Josep Mestres i als nostres correligionaris de les comarques tarragonines, enviem la més entusiàstica i franca felicitació.

### Conferencia de Corominas

Avui, a la nit, el nostre estimadíssim amic don Pere Corominas, donarà la seva anunciada conferencia en el «Foment Republicà Autonomista» de Sant Feliu de Llobregat, discutint sobre l'interessantíssim tema: «Els federals nacionalistes republicans demanen la política d'aproximació a la monarquia començada pels republicans reformistes».

L'anunci d'aquesta conferencia ha despertat una extraordinària expectació entre's nostres correligionaris santfeliuencs. Tot fa suposar que l'espaiosa sala d'actes del «Foment», se veurà plena de gom a gom de federals nacionalistes que an-

ran a sentir l'autoritzada paraula de don Pere Corominas.

### Pel Corpus de Sang

L'Associació Nacionalista Catalana, desitjosa de commemorar com pertany la gloriosa data del Corpus de Sang, crida a totes les entitats nacionalistes a una reunió que tindrà lloc el propi vinent dissabte, dia 10, a les deu de la nit, en pon hostatge social, Caçador, 4, pral, per a tractar de la susdita commemoració.

Donat el poc temps que queda per a organitzar els actes que's creguin convenient, es prega als delegats de les entitats hi assisteixin amb poders lo més ampis possible, per a que els acords que's prenguin siguin ja definitius.

### Varies

L'Assamblea regional socialista se celebrarà en els dies 11 i 12 del corrent en la Casa del Poble de Matarró.

Cada agrupació socialista de Catalunya tindrà dret al nomenament d'un delegat per a assistir a l'Assamblea. L'agrupació de Barcelona ha nomenat delegat al senyor Comaposada.

—Existeix el projecte d'organitzar aplecs radicals en diversos punts de Catalunya.

De portar-se a cap el projecte, el primer se celebraria a Girona, seguint després altre a Terrassa i més tard altre a Lleida.

A tots aquests actes assistiràn les autoritats del partit.

—L'Agrupació Central Reformista, ha cursat el següent telegrama:

«Conde de Romanones. Madrid. — Asociación Central Reformista asocia al due lo periodista tan culto como Morote y considerando su mejor homenaje que Parlamento español no olvide sus hijos. — El presidente, Casanella».

### FILLS DE F. MAS SARDÀ

RAMONA DEL CENTRE 22 - BARCELONA

Negociem els cupons Amortitzable 5 per 100, vencent 15 Maig.

A quarta plana: Informació de Barcelona, Espectacles i Secció Comercial.

## ECOS

UN llegidor aragonès — republicà i nacionalista aragonès, diu que és — ens escriu una carta sobre'l gegant Ferrn Arrudi que acaba de morir, ben bonica, a fe. Tant bonica que amb ella es podria escriure la novela sentimental d'un gegant amb ànima franciscana. Amb ella volem fer un eco, confiant que'l seu autor, don Mateu Vidales, ens sabrà perdonar les modificacions, merament ornamentals que en ella trobi:

«Quan va morir en Ferrn Arrudi jo'm trobava a Sallent, provincia d'Ossa. Puc, doncs, donar detalls exactes de la seva mort. La mida de la seva caixa, que vostè demanava, ha estat de dos metres, trenta centímetres a l'interior. L'Arrudi era molt bo, molt noble i el seu gust predilecte era jugar amb els nens. Li pujaven cames amunt com aquell que puja a un arbre a agafar pinyes, i un cop arribats a la cintura li pregaven que se'ls posés a coll. Ell reia, reia, bonatxó i igual a Sant Cristòfol els seia en les seves espalles i corria amb ells, content, sentint l'esperó de les rialletes infantils. Després els baixava poc a poc per a que no penguessin mal.

Els nens eren la seva alegria i eren també la tristesa de la seva vida. Ell, casat amb una franceseta, no n'havia pogut tenir mai de fills. Ell, que era una enorme concentració vital, no podia aconseguir una continuació de la seva vida. Podia fer una arma d'una olivera, veure's un metre més alt que's altres homes, sentir-se capaç de tots els treballs d'Hèrcules i de portar, com Atlant, un món damunt dels seus llocs, creure que en ell hi bategava la fecunditat a l'igual que una força de la Naturalesa i no poder aconseguir una d'aquelles joguines humanes que se li enganxaven cames amunt, fins a pujar-li al coll! La vida se li enreia, l'amor se li burlava, tota la seva carn gegantina era com una disfressa... pobre gegant. Tornava amb ell a resucitar la llegenda de David. No el feren en el front, però la felicitat paternal dels homes petits li anava al pit, dreta al cor, com un cop de pedra».

La tragedia del gegant... Una tragedia més real i més intensa que la de Pierrot. No era Colombina, era tota la vida que li era infidel al pobre gegant.

—  
UN diari galleg, «Tierra Gallega», ens dona un ecos fet, un d'aquests predilectes ecosos antitarrins, en que censuren la baixa festa.

Heus aquí per a consol de tots els selectes i els bons que abominen de la festa nacional espanyola, com parla aquella fulla:

«Los periódicos de Madrid no hablan de otra cosa sino de las corridas de toros. Es un verdadero asco esto de que gente ilustrada, consciente por lo menos, fomenta de una manera tan descarada las migraciones y groseras inclinaciones del pueblo español.

No se me oculta que gran parte de la culpa es del mismo pueblo; que el pueblo exige que se le hable de sus ruinescos ídolos, que se le proporcionen detalles de la fiesta nacional; pero una cosa es informar al público y otra muy distinta llenar columnas y más columnas, complaciéndose, regodeándose en narrar minuciosamente las andanzas pofesacas de la lidia, comentándolas, saboreándolas, haciendo una especie de literatura taurina, que no otra cosa son las revistas de toros, en las que el revisero no es un simple informador parco y serio, sino que se rebaja al nivel del hampa torera y se adorna de gracia flamenco, manejando desvergonzadamente las frases del «calón chulesco».

Si Cristóbal Colón hubiese descubierto la América en nuestros tiempos, y el mismo día diese una corrida el «Gallos» — ese hombre que lleva en el rostro las huellas del idiotismo más absoluto, — se hubiera aplazado la información sobre el descubrimiento para dar al público la carnaza del comentario de la lidia.

La Prensa Llegada ayer dedica a las últimas corridas la extensión siguiente: «España Nueva», dos columnas y media.

«La Mañana», más de seis columnas.

«La Correspondencia de España», nueve columnas.

«La Tribuna», ratizal, catorce columnas y cinco regulares grabados.

«El Imparcial», cuatro columnas y media.

«El Liberal», cerca de seis columnas, incluyendo algunos grabados.

«El País», más de seis columnas.

«El Diario Universal», unas dos columnas aproximadamente.

Y luego nos quejaremos de las «españoladas» que se perpetran por ahí adelante, en Francia, sobre todo, en las que aparecen los toreros como mangoneadores y en donde se pinta a Ramón y Cajal con chaquetilla gitana. ¿Quién da motivo para ellos? Aun me parece que se quedan cortos los urdidors de esas farsas. Hay indicios para creer muchísimo más leyendo las cochinas de la Prensa.

En fin; con estas cosas queda el «apostolado» de la Prensa a juicio altura. Casi, casi siente uno rubores de pertenecer a la clase, y sin casi los siente uno muy fuertes de ser hijo de la hidalga tierra española».

## LES DIPUTACIONES PROVINCIALES

### La de Tarragona

Se constituí dilluns, resultant els càrrecs proveïts de la manera següent:

President, Josep Mestres Miquel, federal nacionalista republicà.

Vice-president, senyor Palau, conservador.

Secretaris, senyors Povill i Fortuny.

Vice-president de la Comissió permanent, per 11 vots contra 10 paperetes en blanc, resultà elegit don Víctor J. Olesa.

Comissió provincial. — 1913-14. — Don Josep Compe Juncosa, don Víctor Olesa Fonollosa, don Anselm Guasch Robusté, don Josep Mestres Miquel, don Antoni Estivill Llorach.

1914-15. — Don Miquel Sas Mor, don Francisco Roig Navarro, don Josep Fortuny Aleu, don Maties Guarro Ribé, don Antoni Borrell Sugrañes.

1915-16. — Don Joan Alentorn Ardevol, don Francisco Canivell Curto, don Joan Palau Mañé, don Artemi Padró Sanromà, don Miquel Alimbau Minguell.

1916-17. — Don Pere Altes Rams, don Joan Povill Miró, don Emili Folch Andreu, don Estanslau Tell Bonanat, don Ramon Vidella Balart.

### La de Girona

President, don Agustí Riera, regionalista, per 14 vots contra sis en blanc.

Vice-president, don Narcís Xifra, per 12 vots.

Secretaris, don Frederic Frigola i Pius Cabanyes, per 14 vots contra 6 en blanc.

Comissió provincial per a 1913-14: senyors Jordà, Corominas, Puig, Bofill i Folgado.

Per a 1914-15: senyors Garriga, Riera, Montagut, Cabanyes i Matas.

Per a 1915-16: senyors Pons, Sabater i Frigola.

Per a 1916-17: senyors Inglès, Irla i Carbó.

Vice-president de la Comissió permanent: senyor Puig, per 13 vots contra 6 en blanc.

### La de Lleida

La primera sessió se celebrà dissabte, nomenant-se la comissió d'actes.

Dilluns hi hagué la sessió de constitució. Resultaren elegits:

President, don Josep M. Espanya, demòcrata, per 12 vots contra 6 en blanc.

Vice-president, don Ramon Riu i Vendrell, federal nacionalista republicà.

Secretaris, don Josep Ignasi Llorens, demòcrata, i don Joan Olivé, republicà.

Els tres presidents són fervorosos del projecte de Mancomunitats i coneguts i provats autonomistes.

### Un governador parcial

En la sessió de la tarde de la que fou constitutiva de la Diputació tarragonina, se donà un cas inòlit, que pinta l'escaudolosa parcialitat d'aquella autoritat i les ganes d'afavorir als elements caciquistes i reaccionaris.

En la susdita sessió s'havia de procedir a l'elecció de la Comissió provincial i les demés comissions. Va presidir el governador i a l'efectuar-se la elecció de la Comissió provincial se vegé amb gran sorpresa que'l governador prenia part en la votació. Com que'l seu vot era decisiu el grup monàrquic se apoderà d'aquesta manera d'ant democràtics de la majoria i presidència d'aquella important comissió.

Els diputats republicans protestaren del procedir descastrat i sense precedent del governador i el tractant de justificar-se digué que l'amparava la llei i QUE COMPLIA UN DEVER POLITIC.

Se feu constar en acte la protesta dels deu diputats republicans.

Vagi nostra enèrgica protesta per haver-se immiscuit el senyor governador en un assumpte que devia deixar a la llibertat voluntat dels vint diputats elegits pel poble i no prevaldre's de la seva autoritat per a donar la majoria als monàrquics.

Certament que la llei autoriza al governador a obrar com ho ha fet. Però no ho és menys que d'aquesta facultat no se'n fa mai ús, perquè el governador ha entès sempre que no devia ficar-se en aquestes lluites. Esperem que'ls nostres correligionaris tarragonins sabran correspondre an aquesta actitud del governador de Tarragona.

## Del Govern civil

De vagues

Per jo que tota la vegada anunciava pels tipògrafs, segons el senyor Sánchez Ando, no serà general, sinó parcial i començarà avui.

Anit una comissió de l'Art d'Imprimir visità al governador ratificant lo que debem escrit.

Avui mirà al Govern civil una comissió de patrons del nostre ofici.

La vaga del fundadors següent de la mateixa mena. Els patrons han dit al senyor Sánchez Ando que no poden començar la jornada de nou hores que demanen els obrers.

La dels fusters és de difícil solució per quant les peticions principals dels obrers no són d'augment de jornal ni de reducció de hores sinó d'organització socialista.

Referent-se a la vaga dels serradors monàrquics ha dit el governador que les dues torres parts dels obrers del ram seguien treballant.

Desanitat

Han sigut remeses al ministeri de la Governació les actes d'ordenament dels aspirants a ingress en el Cos Mèdic de la Marina civil.

## LA DEPRESSIO CATALANA

Catalans, no aneu depressa! Tot arribarà, tot arriba tard o d'hora; costa molt d'arribar a port, però hi arribarem, no us capia dubte. No aneu depressa, catalans!

La política, l'hàbil política, demana que no siguem impacients, que esperem bo-











